23/07/2023

Η Ορθόδοξη πίστη στο Εθνικό Ευρετήριο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς – Οι νέες εγγραφές

/ Ορθόδοξες Προβολές

Την εγγραφή είκοσι ενός (21) νέων στοιχείων άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας ανακοίνωσε την περασμένη εβδομάδα το υπουργείο Πολιτισμού, αρκετά των οποίων βασίζονται στην Ορθόδοξη παράδοση.

- Γράφει η Δέσποινα Σωτηρίου

Τα δελτία για τα 21 νέα στοιχεία υποβλήθηκαν το 2021. Επεξεργάστηκαν συστηματικά από την καθ’ ύλην αρμόδια Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του ΥΠΠΟ, την Εθνική Επιστημονική Επιτροπή για την Εφαρμογή στην Ελλάδα της Σύμβασης για τη Διαφύλαξη της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (**UNESCO**, 2003) και από τις ίδιες τις κοινότητες των φορέων.

Τα στοιχεία που εγγράφονται στο Εθνικό Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ελλάδας, και σχετίζονται με την ορθόδοξη πίστη μας είναι τα εξής:

Κουρμπάνι Αγίου Αθανασίου στο Καλαμπάκι Δράμας

Το κουρμπάνι του Αγίου Αθανασίου στο Καλαμπάκι Δράμας περιλαμβάνει τη συλλογική/κοινοτική προετοιμασία, παρασκευή και κατανάλωση τροφής (βρασμένου με πλιγούρι αγελαδινού κρέατος), το βράδυ της παραμονής και ανήμερα του Αγίου Αθανασίου. Αποτελεί σημαντική έκφανση της συλλογικής μνήμης και ταυτότητας, αλλά και κορυφαία εκδήλωση του κοινοτικού πνεύματος της τοπικής κοινωνίας.

Παραδοσιακό Πανηγύρι Δεκαπενταύγουστου της Βίτσας Ζαγορίου

Πρόκειται για τριήμερο πανηγύρι, τον Δεκαπενταύγουστο, στη Βίτσα των Ζαγοροχωρίων. Περιλαμβάνει αγρυπνία, λιτάνευση της εικόνας της Παναγίας και αγιασμό, γλέντι και χορό γύρω από τον αιωνόβιο πλάτανο της κεντρικής πλατείας

του χωριού της περιοχής. Αποτελεί έκφανση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Βίτσας, συνδεδεμένη αδιάρρηκτα με τη μνήμη και την ταυτότητα της.

Image not found or type unknown

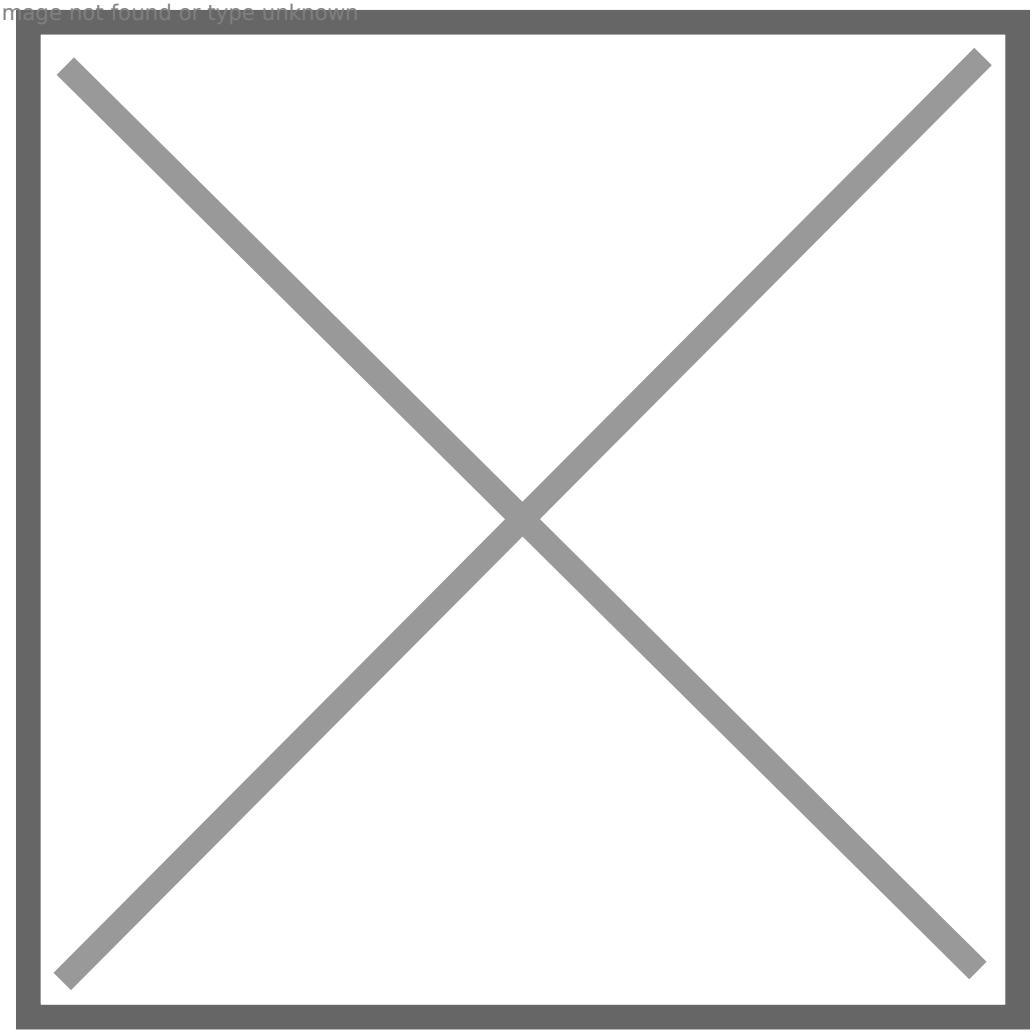

Ιπποδρομίες Δοξάτου

Οι ιπποδρομίες διεξάγονται στο Δοξάτο Δράμας, ανήμερα του εορτασμού του πολιούχου του Αγίου Αθανασίου, στις 2 Μαΐου. Περιλαμβάνουν την εθιμοτυπική παρέλαση των αλόγων από το Ιπποδρόμιο προς το ιστορικό και εμπορικό κέντρο, την προηγούμενη μέρα. Πρόκειται για έθιμο που συγκινεί τους απανταχού Δοξατινούς, αναδεικνύοντας την αγάπη τους για το άλογο και αποτελεί ένα από τα δημοφιλέστερα λαϊκά εθιμικά δρώμενα της Μακεδονίας.

Το έθιμο Κοσί, στους Νέους Επιβάτες Θεσσαλονίκης

Πρόκειται για έθιμο που πραγματοποιείται τη δεύτερη Κυριακή του Μαΐου στους Νέους Επιβάτες Θεσσαλονίκης, προς τιμή του Αγίου Γεωργίου. Περιλαμβάνει αυτοσχέδιο αγώνα δρόμου με την αθλοθέτηση συμβολικών δώρων για τους συμμετέχοντες και τις συμμετέχουσες, αφού πλέον συμμετέχουν στο αγώνισμα και

γυναίκες. Το έθιμο τελούνταν στους Επιβάτες Ανατολικής Θράκης. Μετά την ανταλλαγή, οι πρόσφυγες από του Επιβάτες εγκαταστάθηκαν και δημιούργησαν στους Νέους Επιβάτες.

Image not found or type unknown

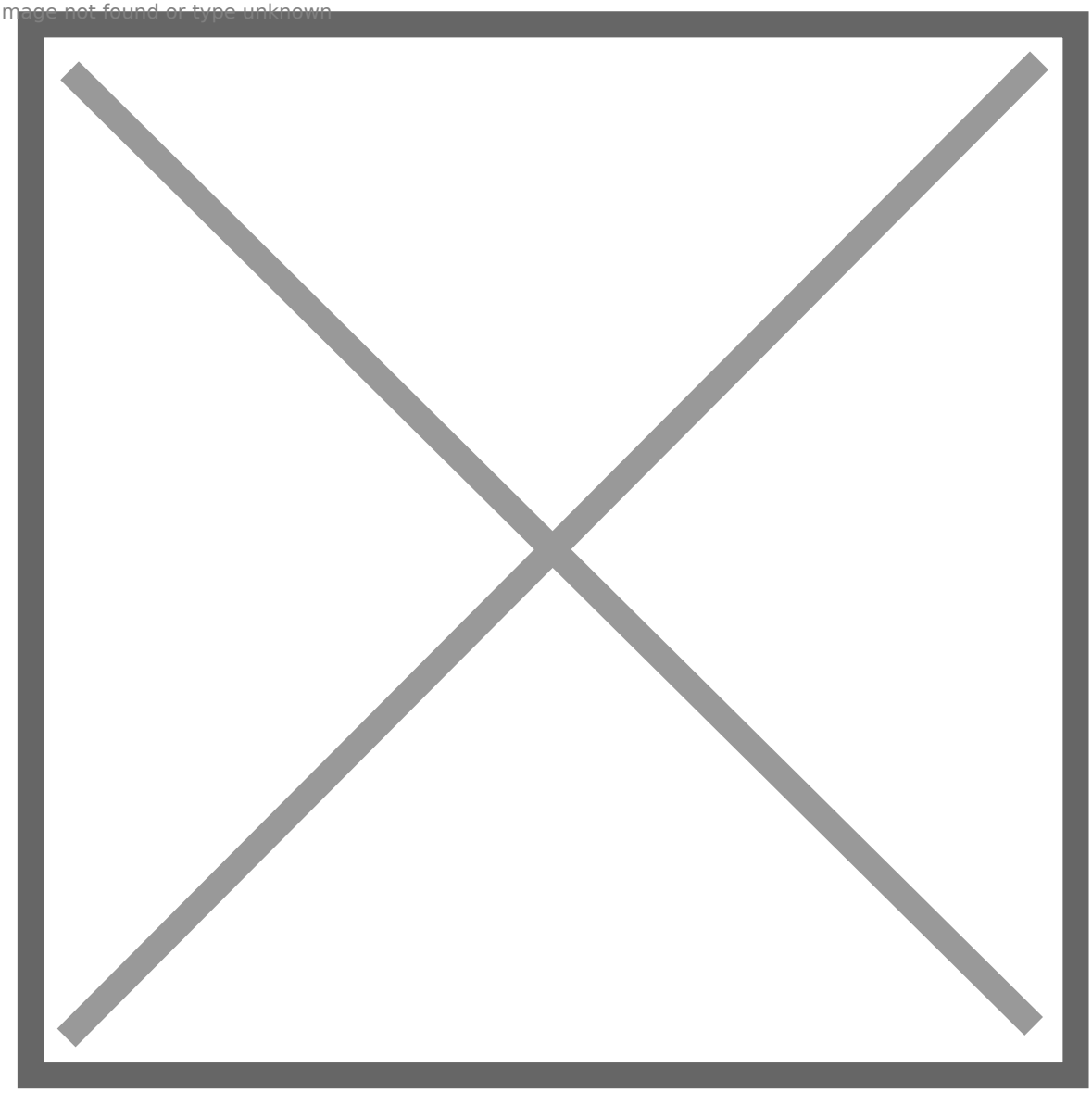

Καγκελάρι, χορευτικό δρώμενο στην ‘Αρτα (Ήπειρος)

Πρόκειται για χορευτικό δρώμενο που επιτελείται σε είκοσι εννέα χωριά της ‘Αρτας, κατά τη διάρκεια πανηγυριών της άνοιξης και του καλοκαιριού, καθώς και την περίοδο του Πάσχα. Αποτελεί κορυφαίο εορταστικό/πανηγυρικό γεγονός για τις τοπικές κοινότητες, αλλά και δημόσια έκφραση της συλλογικής ταυτότητάς τους και της κοινωνικής συνοχής τους.

Image not found or type unknown

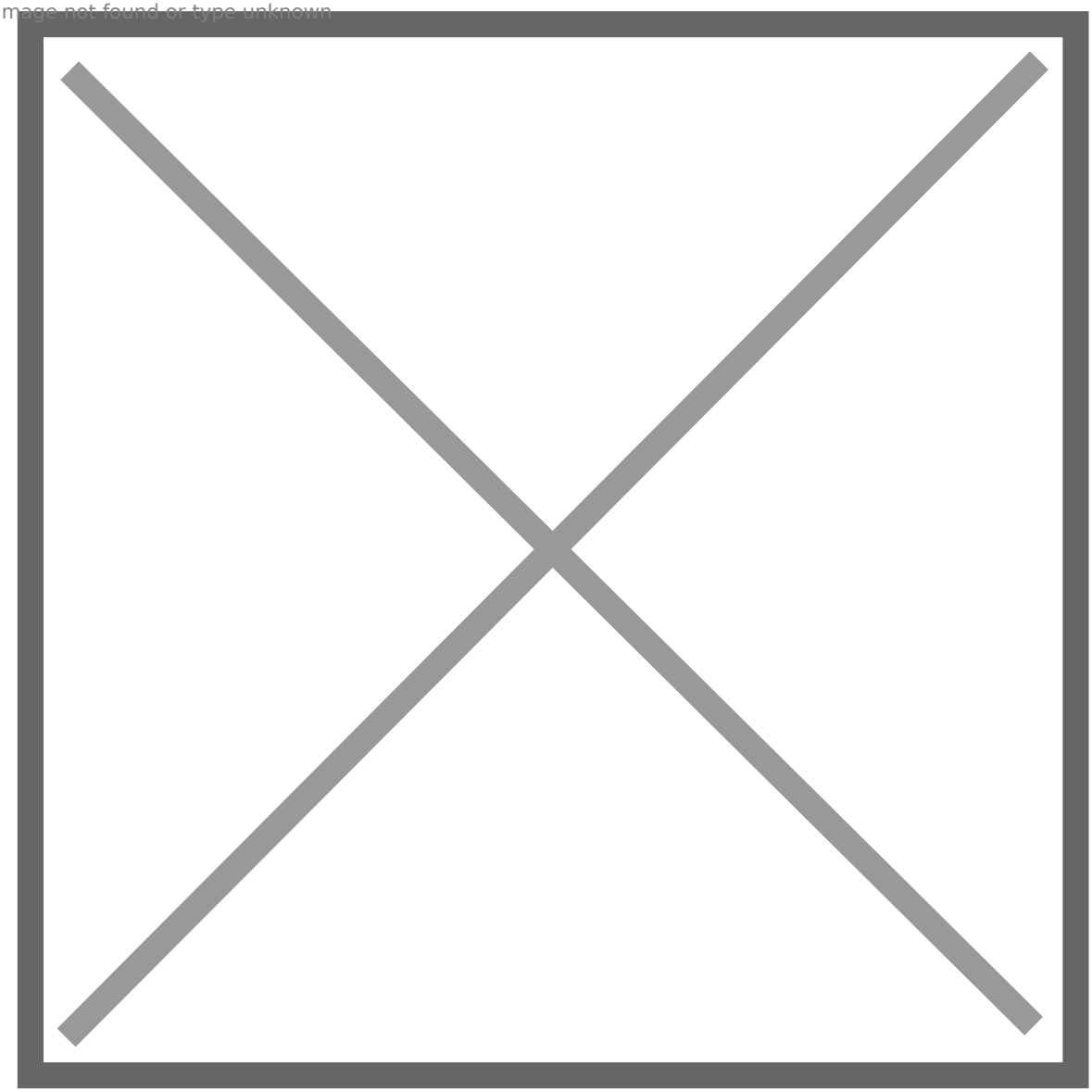

Μόστρα Θυμιανών της Χίου

Πρόκειται για έθιμο που τελείται την Παρασκευή και την Κυριακή της Τυρινής, στα Θυμιανά της Χίου. Το έθιμο, όπως πιστεύεται, αναπαριστά τη μάχη των κατοίκων των Θυμιανών απέναντι στους εισβολείς πειρατές, που κατέληξε στη νίκη των πρώτων και την απόκρουση της πειρατικής επιδρομής. Αποτελεί σημαντική εκδήλωση της συλλογικής ταυτότητας και της πολιτιστικής κληρονομιάς των Θυμιανών.

Η Γιορτή της Αγίας Βαρβάρας στην Ελευσίνα

Το έθιμο της Αγίας Βαρβάρας επιτελείται ανήμερα της εορτής της Αγίας Βαρβάρας, στις 4 Δεκεμβρίου, στην Ελευσίνα από τις γυναίκες-μέλη του Συλλόγου Μικρασιατών και της κοινότητας των Μικρασιατών της Ελευσίνας. Το απόγευμα ο

ιερέας ευλογεί τα παρασκευάσματα του εθίμου (λουκουμάδες, τηγανίτες και κρέμα με στάρι και ξηρούς καρπούς) για να έχουν την ευλογία της Αγίας Βαρβάρας (προστατεύει τα παιδιά από τις ασθένειες) και για καλή σοδειά. Κατόπιν, οι γυναίκες της κοινότητας μοιράζουν το μεγαλύτερο μέρος της προσφοράς, σε όλους όσοι παρακολουθούν την τελετή και φυλάσσουν ένα μέρος της, για να το προσφέρουν σε εκείνους που, ενώ ήθελαν να παρευρεθούν, προβλήματα υγείας δεν τους το επέτρεψαν.

Παραδοσιακό Πανηγύρι Σκοτούσσας Σερρών

Πρόκειται για πανηγύρι που διεξάγεται το διάστημα 7-11 Σεπτεμβρίου, στην εορτή της Γέννησης της Θεοτόκου. Είναι ένα πενθήμερο εκδηλώσεων, στις οποίες περιλαμβάνονται λιτάνευση της εικόνας της Παναγίας, φαγητό, γλέντι και χορός, καθώς και εμπορικές και αθλητικές δραστηριότητες. Αποτελεί σημαντική έκφανση της ιστορίας και της παράδοσης της Σκοτούσσας, που έχει συμβάλει σημαντικά στη διατήρηση της ιστορικής μνήμης και στη διαμόρφωση της τοπικής ταυτότητας.

Image not found or type unknown

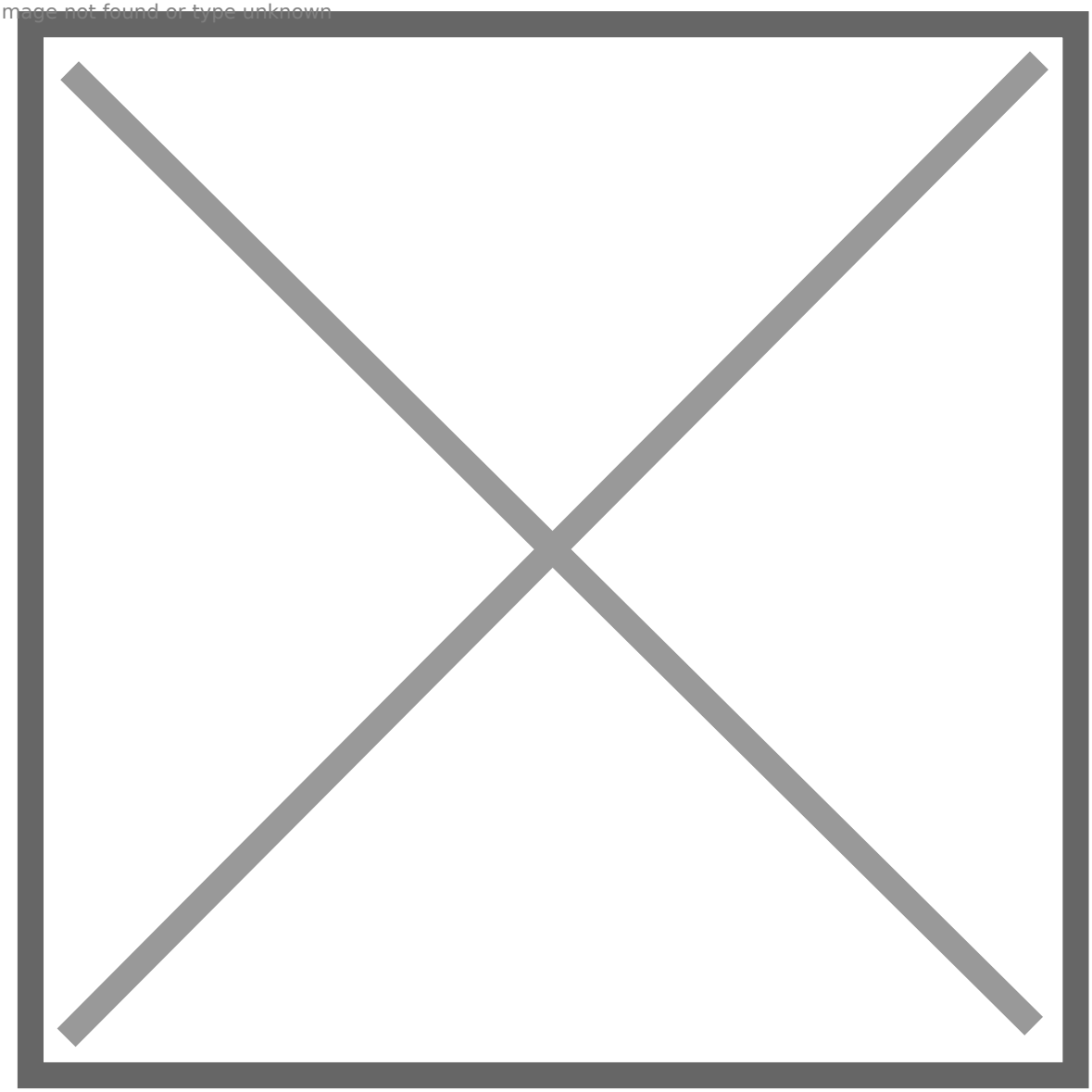

Οι Λαζαρίνες στις κοινότητες Αγία Παρασκευή, Αιανή, ‘Ανω Κώμη, Καρυδίτσα, Καισάρεια, Κήποι, Κάτω Κώμη, Κρόκο, Κτένι, Λευκοπηγή, Μεταμόρφωση και Ροδιανή Δήμου Κοζάνης.

Πρόκειται για τα εθιμικά δρώμενα που επιτελούνται από νεαρά κορίτσια και γυναίκες των συγκεκριμένων δώδεκα τοπικών κοινοτήτων του Δήμου Κοζάνης, με αφορμή την Ανάσταση του Λαζάρου. Το έθιμο ξεκινά το Σάββατο του Ακάθιστου Ύμνου και κορυφώνεται το Σάββατο του Λαζάρου και την Κυριακή των Βαΐων, με τελετουργικούς αγερμούς, χορούς και γλέντια. Αποτελεί εθιμική πρακτική που ενδυναμώνει τόσο τους δεσμούς των κοινοτήτων στις οποίες τελείται, ιδιαίτερα τους δεσμούς μεταξύ των μεγαλύτερων και των μικρότερων σε ηλικία γυναικών, όσο και την αίσθηση της ενιαίας πολιτιστικής κληρονομιάς που συνδέει τις δώδεκα κοινότητες μεταξύ τους.

Η τέχνη του κεντημένου ψωμιού στον Βαρνάβα της Αττικής

Η παράδοση του κεντημένου ψωμιού αφορά στην ιδιαίτερη τεχνική διακόσμησης των ζυμωμένων άρτων από γυναίκες στον Βαρνάβα Αττικής. Είναι συνδεδεμένη με μεγάλες θρησκευτικές γιορτές και διαβατήριες τελετουργίες του κύκλου της ζωής (πχ γάμος). Οι ιδιαίτεροι συμβολισμοί που φέρει η τέχνη αυτή τεκμηριώνουν τη σημασία που εξακολουθεί να έχει μέχρι σήμερα το κεντημένο ψωμί, κυρίως, ως σύμβολο συνδεδεμένο με τη δημιουργική έκφραση, ιδιαίτερα των γυναικών, τις σημαντικές στιγμές της ζωής των ατόμων και των οικογενειών, αλλά και με την ταυτότητα και τη συλλογική μνήμη της κοινότητας.

Image not found or type unknown

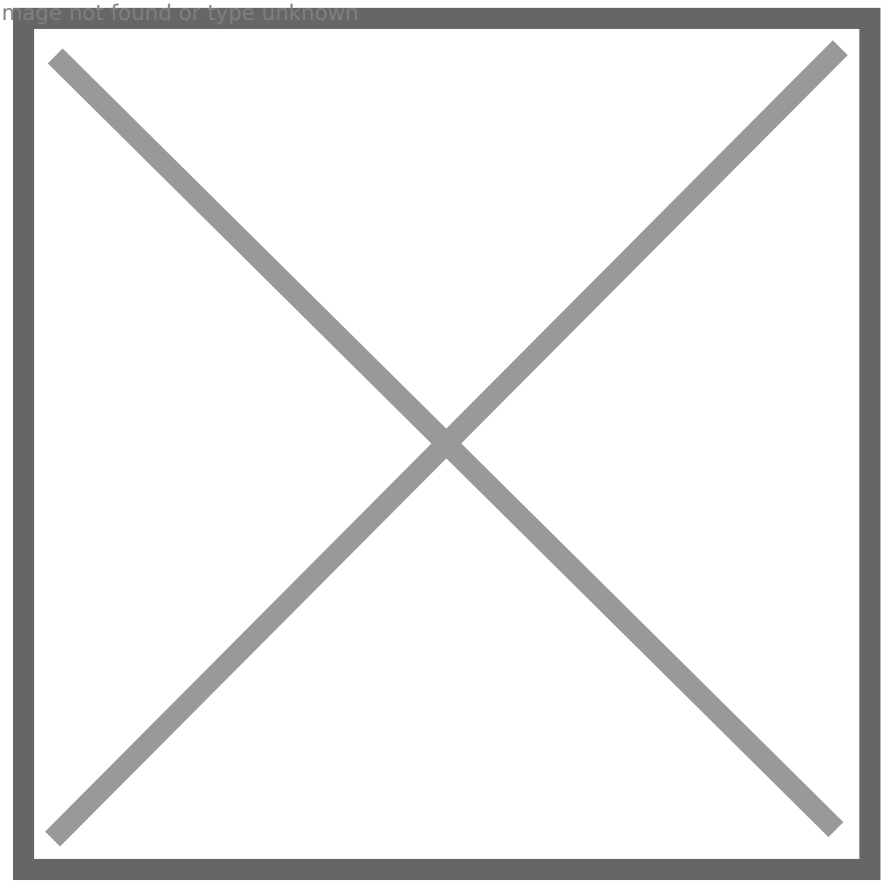

Μέχρι στιγμής στο Εθνικό Ευρετήριο έχουν εγγραφεί περισσότερα από 80 στοιχεία, εκ των οποία πολλά σχετίζονται με την Ορθοδοξία.
Μερικά εξ αυτών είναι:

• Μωμοέρια. Ένα έθιμο του δωδεκαημέρου |2015
• Ιερά Δάση των χωριών του Ζαγορίου και της Κόνιτσας |2015
• Ψαλτική Τέχνη |2015
• Το Παραδοσιακό Πανηγύρι του Συρράκου |2016
• Το Πανηγύρι του Αγίου Συμεών (Άη Συμιού) στο Μεσολόγγι |2018
• Το τσακώνικο μνημόσυνο στη Βασκίνα| 2018
• Καρπάθικο Γλέντι | 2019
• Το έθιμο του Αϊ-Γιώρη (Αγίου Γεωργίου) στη Νεστάνη Αρκαδίας | 2019
• Καλαθοπλεκτική στη Βωλάξ Τήνου | 2019
• Τεμπελέκια (παραδοσιακά κάλαντα της Νέας Βύσσας) | 2019
• Παναγία Μεσοσπορίτισσα, Εορτή της Παναγίτσας στα «Αρχαία» | 2020

• Το Πανηγύρι της Αγίας Αγάθης στο Αιτωλικό | 2020
• Η μεταφορά της εικόνας του Αγιώργη από τα Άνω στα Κάτω Δολιανά και αντίστροφα | 2020
• Τα Πανηγύρια της Ικαρίας | 2021
• Τηγανίτες τ’ Αγιού στην Κέρκυρα | 2021
• Μελεκούνι Ρόδου: Παρασκευή και κατανάλωση | 2021
• Η Καλαντήρα στο Μανδράκι Νισύρου | 2021